Provincie Noord-Holland
T.a.v. de leden van het college van Gedeputeerde Staten
Dreef 3, 2012 HR Haarlem

Betreft: Ganzen en faunaschade

Geacht college,

Via deze brief zouden wij, ruime vertegenwoordiging van CDA en VVD fracties in Noord Holland, graag onze zorgen uiten over uw besluit om het eigen risico van faunaschade bij agrariërs door ganzen te verhogen van 5% naar 20%.

In uw brief aan de leden van Provinciale Staten van 4 juni jl. gaat u in op de ganzenproblematiek en de tegemoetkomingen in faunaschade. U stelt de kaders voor het nieuwe ganzenbeheerplan van de Faunabeheereenheid Noord-Holland. Hierbij geeft u aan dat dit een deel van de uitvoering van het coalitieakkoord. Met in het akkoord de volgende motivatie:

"Ganzen horen bij het Noord-Hollandse landschap, maar de schade die zij veroorzaken is te groot geworden. Wij willen meer prikkels aanbrengen om ganzen snel en doelgericht te verjagen. Eén van deze prikkels is het verhogen van het eigen risico bij faunaschade van agrarische ondernemers naar 20 procent. De middelen die hierdoor niet meer aan tegemoetkomingen in faunaschade worden uitgegeven, zetten wij in voor de transitie naar een duurzame agrarische sector.''

Verhoging eigen risico

De verhoging van het eigen risico heeft binnen de nieuwe kaders de grootste impact voor de sector. U geeft een drietal argumenten voor deze verhoging wetende:

- De Wet natuurbescherming verlangt dat een grondgebruiker alles in het werk stelt om schade te voorkomen of te beperken. Daarnaast bepaalt de wet dat het moet gaan om schade die niet tot het normale bedrijfsrisico en het normale maatschappelijke risico van de betrokkene behoort.
- Het lage eigen risico is niet goed te verdedigen ten opzichte van het eigen risico dat door schade van andere diersoorten optreedt.
- De verhoging van het eigen risico is in lijn met het advies 'Verbinden en vernieuwen' (2018) van de Maatschappelijke Adviesraad Fauna (MARF).

In deze argumentatie gaat u echter niet in op het feit dat de schade door ganzen in Noord-Holland extreem hoog is ten opzichte van andere provincies. De enige provincie waar de schade nog groter is, is in de provincie Friesland. De provincie Gelderland is met bijna 1/3 van de schade in Noord-Holland de derde in lijn. Deze cijfers tonen aan dat Noord-Holland niet te vergelijken is met andere provincies en dat de problematiek een enorme omvang heeft.

Verder stelt u dat door de financiële prikkel te vergroten de agrariërs meer gemotiveerd zouden moeten worden om in te zetten op het voorkomen van schade. In het afgelopen ganzenakkoord zijn hier afspraken over gemaakt en in navolging daarop is er door de boeren en tuinders vol ingezet op het voorkomen van schade. Door de verhoging wekt u de indruk dat de agrariërs nu niet doen wat ze kunnen om schade te voorkomen.

Buiten het feit dat wij dit een onterecht signaal vinden is dit ook onwaarschijnlijk. Daarbij resulteert het verjagen van de ganzen vooral meer ganzen bij de buurman, de schade voor Noord Holland blijft dus gelijk.

De praktijk wijst er ook op dat de vergoedingen maar een deel van de schades dekt en de daadwerkelijke schade voor de ondernemers vaak hoger uitvalt. Extra financiële lasten zijn zwaar, zeker met de huidige grote (financiële) onzekerheid door de invloed van COVID-19 en stikstofproblematiek.

U geeft in uw brief aan dat met het verhogen van het eigen risico het advies van de MARF wordt overgenomen. Wat op het eerste gezicht ook lijkt te kloppen, echter mist u hierin een aantal essentiële delen van het advies. Het advies beschrijft dat de financiële tegemoetkomingen zoveel mogelijk gelijk moeten zijn. Maar de MARF adviseert hierbij om over te stappen op een nieuw model op basis van drempelwaarden die zijn gebaseerd op het normale maatschappelijke risico. In het advies noemen zij ook expliciet dat het verhogen van de drempelwaarden achterwege moet worden gelaten, als de ontstane omvang van die populatie het feitelijk onmogelijk maakt om (een substantieel deel van) de faunaschade te voorkomen of te verminderen. Het voorkomen van faunaschade door ganzen is met de huidige grote populatie onmogelijk om te voorkomen of verminderen. De indruk die dit bij ons wekt is dat u alleen het stukje advies van de MARF aanhaalt wat de verhoging zou rechtvaardigen. Zonder in te gaan op de kanttekeningen die het advies hieraan stelt.

Bestrijding ganzenpopulatie

In uw brief behandelt u een aantal maatregelen die eraan bij moeten dragen om de ganzenpopulatie te verlagen. Zo biedt u de mogelijkheden om beheer van de populatie in Natura-2000 gebieden eenvoudiger te maken en wilt u een app ontwikkelen waarmee de administratieve druk wordt verlaagd. Daarnaast wilt u in lijn met het advies van de MARF meer inzetten op innovatie en communicatie.

Wat op zichzelf prima ontwikkelingen zijn. Deze maatregelen kunnen wellicht een stukje administratieve last wegnemen. Maar deze maatregelen creëren nauwelijks meer ruimte om effectief te werken aan het verlagen van de ganzenpopulatie. In de Natura-2000 gebieden is nog steeds een uitgebreid plan nodig per gebied. Waarbij de huidige regeling al heeft laten zien dat een plan per gebied weinig houvast aangezien de ganzen niet erg plaatsgebonden zijn. Daarbij komen ganzen niet alleen voor in en rondom Natura-2000 gebieden. Het blijft zodoende onmogelijk voor agrariërs om de schade door ganzen te beperken.

De Faunabeheereenheid Noord-Holland heeft aangegeven dat zij verwachten dat het verhogen van het eigen risico een negatief effect zal hebben op de ganzenpopulatie. Dit is voor ons alleen al een reden om het eigen risico niet te verhogen. Gelet op het feit dat het verlagen van de ganzenpopulatie niet alleen noodzakelijk is om de landbouwschade terug te dringen. Hierin is de landbouwschade overigens niet alleen financieel het gaat hierbij ook over een grote bron van voedsel verspilling door de onverkoopbare producten. De extreem hoge populatie heeft namelijk, zoals u zelf in uw brief noemt, ook negatieve effecten op de ecologie van Natura-2000 gebieden en jagen de ganzen weidevogels weg. Zo zijn de grote nitrieten die met het regenwater afspoelen naar het oppervlaktewater slecht voor de waterkwaliteit. Ook hebben de ganzen een negatieve invloed op de ontwikkeling van net aangelegde natuurlijke oevers.

Onze oproep

Bovenstaand overwegend, concluderen wij dat u de agrarische sector onterecht opzadelt met de lasten voor de extreem hoge ganzenpopulatie. Wat ook ingaat tegen de door de provincie eerder gedane belofte om de schade te blijven compenseren zolang het niveau van de populatie terug is bij het niveau van 2005. Daarom zouden wij er bij u op willen aandringen om uw besluit te heroverwegen. Hierbij samen met de verschillende partijen te zoeken naar meer mogelijkheden om de ganzenpopulatie te verlagen. Het eigen risico of een andere vorm van tegemoetkoming de schade pas in te voeren wanneer de ganzenpopulatie terug is bij het gewenste niveau van 2005.

Hiermee zorgt u ervoor dat alle partijen op een constructieve wijze samen kunnen werken aan het terugdringen van de ganzenpopulatie. Zonder dat partijen hierin in een (financieel) onverenigd deel van rekening betalen.

Hoogachtend,

Jasper John
CDA Heerhugowaard

Falco Hoekstra
De Heerhugowaardse VVD

Deze brief is mede ondertekend door de fracties van

VVD Aalsmeer, CDA Aalsmeer, VVD Alkmaar, CDA Alkmaar, VVD Beemster, CDA Beemster, VVD Bergen, CDA Bergen, VVD Blaricum, VVD Bloemendaal, VVD Castricum, CDA Castricum, VVD Den Helder, CDA Den Helder, CDA Diemen, VVD Edam-Volendam, CDA Edam-Volendam, VVD Enkhuizen, CDA Enkhuizen, VVD Haarlemmermeer, CDA Haarlemmermeer, VVD Heiloo, VVD Hollands Kroon, CDA Hollands Kroon, VVD Koggenland, CDA Koggenland, VVD Landsmeer, CDA Landsmeer, VVD Langedijk, CDA Langedijk, CDA Laren, VVD Medemblik, CDA Medemblik, VVD Oostzaan, CDA Oostzaan, VVD Opmeer, CDA Opmeer, CDA Ouder-Amstel, VVD Purmerend, VVD Schagen, CDA Schagen, VVD Stede Broec, CDA Stede Broec, VVD Texel, CDA Texel, VVD Uitgeest, CDA Uitgeest, CDA Wijdemeren, VVD Wormerland, CDA Wormerland, VVD Zaanstad, CDA Zaanstad, CDA waterschap Hollands Noorderkwartier